

**Către,
PARLAMENTUL ROMÂNIEI
ADUNAREA DEPUTAȚILOR
Comisia pentru cultură, arte, mijloace
de informare în masă**

Vă prezentăm proiectul privind «Legea monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice» cu rugămintea de a fi prezentat de Dumneavoastră în Parlament, pe calea procedurii de urgență, avînd în vedere atribuțiile legale pe care le dețineți în materie de inițiativă legislativă.

**MINISTRUL CULTURII
Dr. ANDREI PLEȘU**

**PREȘEDINTELE
COMISIEI NAȚIONALE A
MONUMENTELOR, ANSAMBLURILOR
ȘI SITURILOR ISTORICE,
Prof.univ.em.dr.doc.arh.
GRIGORE IONESCU**

EXPUNERE DE MOTIVE

Monumentele, ansamblurile și siturile istorice din România s-au aflat, pînă în anul 1989, sub incidența Legii patrimoniului cultural-național nr. 63/1974, care trata în același cadru patrimoniul imobil și mobil. Ignorînd problemele specifice, cu totul deosebite, ale celor două categorii, legea se ocupa cu precădere de modul în care statul controla evidența și circulația bunurilor de patrimoniu. Urmare a tratării superficiale, pînă la absența prevederilor privitoare la protecția și conservarea patrimoniului imobil-monumentele istorice, au fost numeroasele abuzuri comise în dauna acestora și chiar distrugerea sistematică, favorizată și prin desființarea instituției cu atribuții în domeniu în perioada 1977—1989. Legea a fost abrogată prin Decretul nr. 90/1990.

Ulterior, prin Decretul nr. 91/1990, monumentele istorice au trecut sub autoritatea Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, ceea ce nu a putut însă suplini absența cadrului legislativ.

Prezentul proiect de lege s-a întocmit pe temeiul legislației naționale privind monumentele istorice din perioada 1895—1955, a celei europene și a convențiilor internaționale, la care a aderat România.

La baza proiectului s-au aflat idei desprinse din experiența națională și internațională în domeniul ocrotirii monumentelor și ansamblurilor de arhitectură și artă plastică, monumentelor și siturilor arheologice și istorice, rezervațiilor de arhitectură și urbanistice, monumentelor și clădirilor memoriale:

— monumentele istorice sînt o parte esențială a moștenirii culturale a României, aparținînd patrimoniului cultural al omenirii;

— cele mai multe dintre categoriile ce sînt incluse au pe lîngă valoarea cultural-istorică conținută, și o valoare economică și utilitară;

— pentru menținerea tuturor valorilor ce le sînt caracteristice se impune respectarea unor norme speciale de evidență, protecție, conservare și restaurare;

— deciziile asupra monumentelor istorice se bazează pe criterii științifice și cer deci competență în domeniu;

— monumentele istorice constituie zone protejate în localitățile urbane și rurale și în fondul funciar, impunîndu-se corelarea legii ce le protejează cu restul legislației care reglementează dezvoltarea edilitar-construcțivă.

Este, așadar, necesar să existe o lege specifică ce, ocupîndu-se de toate categoriile de monumente istorice, să le trateze din punct de vedere al protecției și conservării lor.

Prezentul proiect de lege, plecînd de la aceste concepții, stabilește: categoriile de monumente istorice și organisme de decizie, control, cu rol metodologic și executiv, care răspund de acestea, modalitățile de atribuire a calității de monument istoric, drepturile și îndatoririle deținătorilor de monumente istorice, responsabilitățile autorităților, modul de intervenție la monumentele istorice pentru a le conserva, restaura sau pune în valoare, finanțarea activităților specifice, modalitățile de încurajare a susținătorilor monumentelor istorice și sancțiuni pentru cei ce le produc daune.

Legea monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice se cere a fi adoptată în procedura de urgență, deoarece se ocupă de partea cea mai afectată — prin distrugere — din patrimoniul cultural al țării, iar absența cadrului legislativ împiedică autoritățile competente să acționeze eficient și totodată stopează colaborarea internațională în acest domeniu, inclusiv înscrierea monumentelor din România în Lista patrimoniului mondial.

**MINISTRUL CULTURII
Dr. ANDREI PLEȘU**

**PREȘEDINTELE
COMISIEI NAȚIONALE
A MONUMENTELOR,
ANSAMBLURILOR ȘI
SITURILOR ISTORICE
Prof.univ.em.dr.doc.arh.
GRIGORE IONESCU**

DEFINIȚIE MONUMENT ISTORIC

Art. 1. Prin monumente istorice se înțeleg bunurile imobile, măturii de neînlocuit ale evoluției culturii și civilizației de pe teritoriul României, relevante din punct de vedere istoric, arheologic, arhitectural, urbanistic, peisagistic, etnografic, artistic, memorial și al istoriei tehnicii.

Monumentele istorice desemnează obiecte izolate sau grupări de obiective inclusiv așezări omenești în totalitatea lor, creații importante sau opere modeste care în timp au căpătat semnificație istorică și culturală.

CATEGORII MONUMENTE ISTORICE; ZONE PROTEJATE

Art. 2. Categoriile de monumente istorice care fac obiectul prezentei legi sînt:

- a) Monumentele și siturile arheologice;
- b) Monumentele, ansamblurile și rezervațiile de arhitectură din localități urbane și rurale;
- c) Clădirile cu valoare arhitecturală, ambientală și memorială;
- d) Monumentele și ansamblurile de artă plastică sau cu valoare memorială;
- e) Parcurile și grădinile istorice;
- f) Siturile istorice;
- g) Bunurile culturale din domeniul maritim împreună cu toate elementele de mobilare și decorare interioară și exterioară concepute special pentru acestea, și cu zona de protecție a fiecăruia.

Categoriile de monumente istorice și zona de protecție sînt definite în Regulamentul de aplicare al legii.

Toate monumentele istorice cu zonele lor de protecție sînt instituite ca zone protejate și sînt menționate ca atare în documentațiile de urbanism și amenajarea teritoriului.

REGIM PROPRIETATE MONUMENT ISTORIC

Art. 3. Toate bunurile imobile care sînt monumente istorice constituie averi națională și fac parte integrantă din patrimoniul cultural al omenirii.

Ele pot face obiectul dreptului de proprietate publică sau privată a persoanelor fizice sau juridice.

DEMERS LEGAL LA MONUMENTE ISTORICE. INTERZICERE DESFIINȚARE MONUMENT ISTORIC

Art. 4. Bunurile imobile atestate ca monumente sunt puse sub ocrotirea legii.

Atestarea calității de monument istoric, măsurile de protecție și intervenție necesare acestuia sînt stabilite numai prin deciziile organelor competente prevăzute de lege, indiferent de regimul de proprietate în care se află imobilul respectiv.

Deținătorii cu orice titlu ai bunului imobil atestat ca monument istoric se bucură de drepturile prevăzute de lege. Ei au obligații legale privind paza, conservarea, restaurarea, folosirea, punerea în valoare și întreținerea monumentului istoric pe care îl posedă.

Desființarea parțială sau totală a unui monument istoric este interzisă.

Orice demers privind demersurile istorice și zonele lor de protecție este supus aprobării prealabile a organelor competente, stabilite prin lege.

CNMA SI ORGAN DECIZIE MONUMENTE ISTORICE. CNMA SI COMPETENȚE ORGANIZARE

Art. 5. Coordonarea activităților specifice și decizia în domeniul evidenței, protejării, conservării, restaurării și punerii în valoare a monumentelor istorice revine Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, organ de specialitate autonom constituit pe lângă Ministerul Culturii.

Activitatea Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice în teritoriu se desfășoară cu ajutorul Comisiilor Zonale ale Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, organizate pe temeiul provinciilor istorice.

Competențele fiecărei comisii și modul de organizare al Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice și Comisiilor Zonale ale Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice se stabilesc prin Regulamentul de funcționare, aprobat de membrii acesteia.

COLABORARE CNMA SI ALTE INSTITUȚII

Art. 6. Pentru realizarea programelor sale, Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice colaborează cu toate instituțiile centrale sau locale, publice sau private, care prin atribuțiile specifice desfășoară activități referitoare și la monumentele istorice.

DMASI INSPECTORAT NAȚIONAL. SMASI — INSPECTORATE JUDEȚENE COMPETENȚE SUBORDONARE

Art. 7. Organul operativ al Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice cu funcție de: inspectorat național, avînd rol metodologic, de îndrumare și control științific și tehnic, este Direcția Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, instituție bugetară, care își desfășoară activitatea pe baza Regulamentului de funcționare aprobat de Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice. Pentru îndeplinirea funcțiilor sale, în teritoriu, se înființează, ca organe subordonate Direcției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, Subdirecțiile Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice formate din secretariate zonale și Inspectorate județene ale Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, ale căror atribuții specifice sînt prevăzute în Regulamentele de funcționare aprobate de Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

MEMBRI CNMA SI CZMA SI

Art. 8. Membrii Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice și Comisiilor Zonale ale Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice sînt aleși dintre personalitățile științifice și culturale din domeniile implicate în studierea, conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice.

Numărul de membri și modalitățile de ocupare a locurilor vacante se stabilesc prin Regulamentul de funcționare al Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice și Comisiilor Zonale ale Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

MEMBRI DE ONOARE

Art. 9. Se instituie calitatea de «membru de onoare» al Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, care poate fi atribuită unor foști membri activi ai acesteia și unor specialiști de reputație internațională români sau străini, care și-au câștigat merite deosebite în domeniul studierii, conservării, restaurării, punerii în valoare a monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice.

NUMIRE PREȘEDINTE, VICEPREȘEDINTE CNMASI, DIRECTOR DMSI

Art. 10. Președintele Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice este numit prin hotărârea Guvernului pe baza a trei propuneri prezentate de Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice. Propunerile se stabilesc în ședință plenară prin vot secret, pe baza majorității absolute.

Președintele are un mandat de trei ani și poate fi reales doar o singură dată în continuarea mandatului.

Vicepreședinții Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice în număr de trei se numesc prin ordinul Ministerului Culturii dintre membrii Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice la propunerea Președintelui. Durata și condițiile mandatului lor sînt similare celor ale președintelui.

Directorul Direcției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice este numit de Ministrul Culturii la propunerea Președintelui Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice. Directorul Direcției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice este secretarul Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice și membru de drept al acesteia.

ÎNFIINȚARE EFORIA MONUMENTELOR ISTORICE

Art. 11. În vederea protejării, conservării, restaurării și punerii în valoare a monumentelor istorice fără proprietar cunoscut se înființează Eforia Monumentelor Istorice cu statut de regie autonomă, tutelată științific de Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice care își desfășură activitatea pe baza Regulamentului de organizare și funcționare aprobat de Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

II. EVIDENȚA MONUMENTELOR, ANSAMBLURILOR ȘI SITURILOR ISTORICE

SOLICITARE ATRIBUIRE CALITATE MONUMENT ISTORIC. «INVENTARUL PROPUNERILOR PENTRU LMASI»

Art. 12. Solicitarea atribuirii calității de monument istoric unui bun imobil se face de către specialiști, proprietari, deținători sau orice persoană interesată la Inspectoratele județene ale Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice pe teritoriul cărora se află bunul imobil respectiv. Propunerile acceptate sînt incluse în «Inventarul propunerilor pentru Lista monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice» aflat la Subdirecția monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice, și comuni-

cate Direcției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice conform prevederilor din Regulamentul de aplicare a Legii monumentelor istorice.

PROPUNERE DMSI ÎNSCRIERE; DECIZIA CNMASI ATESTĂ MONUMENTE ISTORICE

Art. 13. Datele din teritoriu se centralizează, cercetează și prelucreează unitar de către Direcția Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, care selectează și înaintează Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice propuneri de înscriere în Lista monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice.

Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice decide atribuirea calității de monument istoric sau pierderea ei.

LMSI LISTE ADIȚIONALE CONSTITUIRE

Art. 14. Bunurile imobile atestate de Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice ca avînd calitatea de monument istoric, conform art. 1 și 2, constituie Lista Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice și sînt protejate de lege. Lista monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice va fi dată publicității în Monitorul Oficial și va fi completată cu Liste adiționale ale monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice elaborate în condițiile prevăzute de art. 12 și 13 publicate o dată la 2 ani,

DMSI METODOLOGIA EVIDENȚEI

Art. 15. Criteriile și normele de selecție, atestare, inventariere și întocmire a evidențelor sînt elaborate de Direcția Monumentelor Ansamblurilor și Siturilor Istorice și sînt avizate de Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

CNMASI AVIZARE STUDII DELIMITARE ZONE PROTEJATE

Art. 16. Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice avizează studiile de delimitare a zonelor protejate ce urmează a fi incluse în documentațiile de urbanism și amenajarea teritoriului care cuprind rezervațiile de arhitectură și urbanism, amenajările peisagistice, siturile arheologice și istorice precum și zonele de protecție ale monumentelor, împreună cu regulamentele aferente acestora.

ZONA DE PROTECȚIE DELIMITARE

Art. 17. În vederea conservării cadrului arhitectural-urbanistic și peisagistic istoricește constituit se instituie în jurul fiecărui monument istoric zona de protecție a monumentului.

Delimitarea zonei de protecție se face pe bază de studii de către Subdirecția monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice în colaborare cu Departamentul pentru Urbanism și Amenajarea Teritoriului, și este avizată de Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

Pînă la finalizarea acestor studii se iau în considerare ca zone de protecție suprafețele de teren ce circumscriu monumentele pe o distanță de:

- 100 m în localități urbane;
- 200 m în localități rurale;
- 500 m în afara localităților.

SMASI COMUNICĂ PRIMĂRII INCLUDERE «INVENTAR PROPUNERI PENTRU LMASI.» COMUNICARE PROPRIETAR. RESTRICȚII 1 AN PENTRU PROPRIETAR

Art. 18. Subdirecțiile monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice notifică primăriilor comunale și orașenești înscrierea bunurilor imobile în Inventarul propunerilor pentru Lista monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice, în vederea înștiințării proprietarului sau deținătorului cu orice titlu.

De la data primirii notificării bunurilor imobile respective sînt supuse următoarelor prevederi timp de un an pînă la stabilirea definitivă a statutului lor:

a) nu se pot înstrăina către persoane fizice și juridice decît cu înștiințarea Subdirecției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice;

b) nu se pot desființa, strămuta, expropria pentru cauze de utilitate publică decît cu avizul Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice;

c) nu este permisă schimbarea folosinței imobilului respectiv decît cu avizul Subdirecției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice;

d) nu este permisă executarea lucrărilor de întreținere și reparații și nici a altor intervenții decît cu avizul Subdirecției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice cu excepțiile prevăzute în Regulamentul de aplicare a legii;

e) nu este permisă construirea sau demolarea în zona lor de protecție decît cu acordul Subdirecției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

Deținătorul cu orice titlu este obligat să permită accesul specialiștilor autorizați în vederea studierii bunului imobil respectiv.

CONTESTARE ÎNSCRIERE BUN IMOBIL ÎN «INVENTARUL PROPUNERILOR PENTRU LMAȘI»

Art. 19. Proprietarul unui bun imobil cuprins în «Inventarul propunerilor pentru Lista monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice» poate depune contestație la Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, în termen de 30 zile de la data primirii notificării în caz că nu este de acord cu includerea.

Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice analizează și decide în termen de 60 zile de la primirea contestației. Hotărîrea Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice este definitivă.

DESCOPERIRI ÎNTÎMPLĂTOARE SISTARE LUCRĂRI ÎNȘTIINȚARE PRIMĂRIE

Art. 20. Persoanele fizice sau juridice care în cursul unor lucrări, în mod întîmplat, descoperă bunuri istorice capabile de a indica prezența unor monumente arheologice au obligația să sistare lucrările și să comunice imediat Primăriilor, care vor înștiința organele în drept, în vederea adoptării, după caz, a măsurilor de inventariere, protejare și conservare necesare.

EVIDENȚA COMPONENTE VALOROASE LA CLĂDIRI DESFIINȚATE

Art. 21. Evidența componentelor de mobilare valoroase ce trebuie conservate, de la clădiri neatestate ca

monumente istorice care sînt propuse pentru desființare în condițiile Legii 50/1991, se întocmește de către Inspectoratele Județene ale monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice.

III. OBLIGAȚIILE ȘI DREPTURILE DEȚINĂTORILOR DE MONUMENTE ISTORICE. RESPONSABILITĂȚILE AUTORITĂȚILOR.

Art. 22. Bunurile imobile incluse în Lista monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice, în condițiile prezentei legi, sînt supuse prevederilor instituite de Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice prin «Obligația de folosință», parte componentă a actelor de proprietate emisă conform Regulamentului de aplicare a legii.

OBLIGAȚII DEȚINĂTOR MONUMENTE ISTORICE

Art. 23. Deținătorii cu orice titlu ai monumentelor istorice au următoarele obligații specifice, a căror delimitare este făcută în Regulament:

a) să asigure paza bunurilor imobile respective împotriva celor care pot aduce vreo atingere integrității acestora;

b) să ia măsuri de prevenire a incendiilor și a eventualelor urmări ale calamităților naturale;

c) să ia măsuri de protecție și de conservare atît în ce privește modul de folosire și de punere în valoare a bunului imobil, cît și față de factorii agresivi;

d) să execute lucrările de întreținere, conservare, consolidare sau restaurare ori să intervină pentru executarea acestor lucrări de către cei cărora le revin ca obligații legale, numai cu avizul Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice emis pe baza documentației și numai de către agenți economici sau persoane fizice care au pregătirea și competența necesară. Avizul Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice este obligatoriu și pentru lucrările la care nu se cere autorizația de construire;

e) să folosească bunul imobil numai pentru funcțiuni care, prin natura lor, nu-l expun la degradări sau dezmembrare, conform «Obligației de folosință»;

f) să înștiințeze unitățile teritoriale ale Direcției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice asupra intenției de înstrăinare;

g) să permită accesul și să ofere documentele și datele necesare specialiștilor în cazul cînd monumentul istoric nu are program de folosință publică sau de vizitare, precum și organelor de control cu privire la obținerea și folosirea monumentelor istorice;

h) să obțină avizul Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice și Departamentului pentru Urbanism și Amenajarea Teritoriului pentru lucrările de construcție sau cu caracter tehnico-edilitar efectuate în rezervații de arhitectură și urbanistice precum și în zonele de protecție;

i) să respecte zona de protecție a monumentului istoric pe care îl deține, stabilită conform prevederilor prezentei legi.

SCUTIRE IMPOZIT

Art. 24. Proprietarul, persoană fizică sau juridică, care deține un bun imobil, înscris în Lista monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice este scutit de impozit după cum urmează:

a) scutire totală de impozitul pe clădire și pe terenul pe care se află clădirea pentru monumentele de arhitectură;

b) scutire totală de impozitul pe terenul pe care se află monumentul sau situl arheologic, monumentul de artă plastică sau memorială;

c) scutire 50% de impozit pe clădire și pe terenul pe care se află clădirea cu valoare arhitecturală, ambientală sau memorială, grădini și parcuri istorice.

FINANȚARE LUCRĂRI MONUMENTE PROPRIETAR, SCĂDERE COSTURI DIN IMPOZIT

Art. 25. Finanțarea lucrărilor privind monumentele istorice revine proprietarului persoană fizică sau juridică, după cum urmează, detalierea făcându-se în Regulament:

a) lucrările de întreținere și conservare preventivă sînt suportate de proprietar;

b) lucrările de consolidare și restaurare avînd un caracter specific sînt suportate de proprietar, costul lor urmînd a fi scăzut din impozitul pe venit;

c) lucrările necesitînd tehnici și materiale speciale sînt suportate de Direcția Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, parțial sau total, în funcție de posibilitatea acoperirii costurilor de către proprietar dovedită prin evaluarea venitului anual;

d) finanțarea pazei monumentului, în cazurile în care se impune aceasta pentru asigurarea integrității lui, se face de către proprietar, costul fiind scăzut din impozitul pe venit.

ACORDARE SUBVENȚII CREDITE

Art. 26. Proprietarii care fac dovada lipsei de mijloace financiare pentru finanțarea lucrărilor ce le revin ca obligații legale primesc pentru realizarea lor subvenții sau credite cu dobîndă de 25% de la stat, prin administrațiile locale, la propunerea Subdirecției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

SUBVENȚIONARE, INTEGRARE MONUMENT ISTORIC ÎN CIRCUIT PUBLIC

Art. 27. Proprietarii care deschid circuitului public monumentele istorice ce le dețin, la propunerea Direcției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice cu avizul Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, primesc de la stat, prin autoritățile administrative locale, subvenții pentru realizarea acestui program, conform prevederilor înscrise în Regulament.

REGIM PROPRIETATE MONUMENTE ISTORICE; TRECERE ÎN DOMENIUL PUBLIC CU DESPĂGUBIRE

Art. 28. Monumentele istorice și terenurile pe care se află rămîn în proprietatea persoanelor fizice sau juridice.

Dacă prin punerea în valoare a monumentului istoric, proprietarul suferă pagube în dreptul său de folosire a proprietății, este îndreptățit să solicite administrației locale, pe baza referatului de specialitate al Subdirecției Monumentelor Ansamblurilor și Siturilor Istorice, trecerea monumentului istoric respectiv împreună cu te-

renul aferent, în domeniul public. Pentru pierderea terenului proprietarul va fi despăgubit în bani sau în teren echivalent, după caz.

RESPONSABILITĂȚI AUTORITĂȚI LOCALE

Art. 29. Autoritățile administrative ale orașelor și comunelor pe teritoriul cărora se află monumente istorice ori care au în domeniul lor public asemenea monumente au următoarele obligații pe lîngă cele ce le revin după caz, potrivit art. 22, 23:

a) pe baza notificării Subdirecției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice să înștiințeze în scris proprietarii și deținătorii cu orice titlu asupra includerii bunului ce îl dețin în Inventarul propunerilor pentru Lista monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice și a obligațiilor ce decurg din acestea;

b) să comunice proprietarilor, deținătorilor cu orice titlu și Serviciului cadastral imobiliar — edilitar atribuirea calității de monument istoric bunurilor imobile, conform înștiințării Subcomisiei Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice;

c) să asigure punerea însemnului de monument istoric pe bunul imobil care a căpătat această calitate conform modelului prevăzut în Regulamentul de aplicare a legii;

d) să dispună înscrierea în planurile de urbanism și planurile de amenajarea teritoriului, a rezervațiilor de arhitectură și urbanistice, a siturilor arheologice și istorice și a zonelor de protecție a monumentelor, stabilite de Subcomisia Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice în colaborare cu Departamentul pentru Urbanism și Amenajarea Teritoriului;

e) să emită autorizația de construire, certificatul de conformitate și autorizația de folosire a construcției pentru clădirile aflate în Inventarul proprietarilor pentru Lista monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice și în Lista monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice, numai pe baza avizului Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice;

f) să elibereze Certificatul de urbanism în Rezervațiile de arhitectură și zonele de protecție a monumentelor în conformitate cu Regulamentul zonei protejate respective stabilit de Comisia Zonală a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice împreună cu Departamentul pentru Urbanism și Amenajarea Teritoriului;

g) să ia măsuri de supraveghere a monumentelor istorice aflate în domeniul public și a rezervațiilor de arhitectură și zonelor de protecție pentru respectarea condițiilor specifice impuse de calitatea de monument istoric;

h) să acorde prioritate punerii în valoare a zonei în care se află monumentele istorice, în cadrul programelor și măsurilor referitoare la amenajarea teritoriului;

i) să emită autorizația de desființare a clădirilor cu acordul Inspectoratelor județene ale Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice emis conform obligațiilor prevăzute în art. 19;

j) să înștiințeze organele Direcției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice din teritoriu asupra oricărei sesizări cu privire la existența în teritoriu a noi date sau obiecte ce pot conduce la descoperirea sau identificarea unui bun imobil avînd calitatea de monument istoric;

k) să asigure protejarea monumentelor istorice fără deținători prin gardieni publici, salariați ai primăriei lor.

PAZĂ MINISTERUL DE INTERNE LA MONUMENTE ISTORICE

Art. 30. La cererea Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, Ministerul de Interne, prin organele sale, va asigura paza monumentelor istorice care constituie cazuri speciale și cer o protecție deosebită pentru a li se asigura integritatea. Finanțarea pazei se va face din bugetul Statului în temeiul art. 12.

FINANȚARE, PAZĂ, INTERVENȚII LA MONUMENTE ISTORICE DIN DOMENIUL PUBLIC

Art. 31. Finanțarea activității de pază și supraveghere a monumentelor istorice ce le revin ca obligații legale precum și a executării lucrărilor de conservare, restaurare și a acțiunilor de punere în valoare a monumentelor istorice care fac parte din domeniul public se suportă din bugetele locale ale autorităților administrative pe teritoriul cărora se află ori, după caz, de deținătorii monumentului istoric.

Planul de finanțare se propune de autoritățile administrative în corelare cu Comisia Zonală a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice care stabilește prioritățile și este avizat de Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice conform prevederilor din Regulamentul de aplicare a legii.

SUBSCRIPȚII, DONAȚII PENTRU AUTORITĂȚI ADMINISTRATIVE PENTRU MONUMENTE ISTORICE

Art. 32. Pentru îndeplinirea obligațiilor ce îi revin în conformitate cu art. 23 alin. «a», «d» și art. 29 alin. «g», «h», «k», autoritățile administrative locale pot primi donații și pot organiza subscripții publice sau alte forme legale de obținere de beneficii.

IV — CONSERVAREA ȘI RESTAURAREA MONUMENTELOR, ANSAMBLURILOR ȘI SITURILOR ISTORICE

AVIZARE CNMASI LUCRĂRI LA MONUMENTE ISTORICE; NORMATIVE TEHNICE DMSI

Art. 33. Lucrările de conservare și restaurare se vor executa pe baza proiectelor avizate de Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice. Proiectele se întocmesc conform normativelor tehnice elaborate de Direcția Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice și avizate de Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

EXECUȚIE LUCRĂRI CU SPECIALIȘTI ATESTAȚI. „REGISTRUL EXPERȚILOR ÎN DOMENIU”

Art. 34. Lucrările de conservare și de restaurare prezente în Regulamentul de aplicare a legii se execută numai de persoane fizice sau juridice specializate în domeniul de referință, atestate sau recunoscute de către Comisia Monumentelor Istorice și înscrise în Registrul experților în domeniul studierii, conservării, restaurării și punerii în valoare a monumentelor istorice.

FORMARE PERSONAL ACTIVITĂȚI SPECIFICE; CNMASI ATESTĂ FORMELE DE ÎNVĂȚĂMÎNT ÎN DOMENIU

Art. 35. În vederea formării personalului calificat cu pregătire medie, superioară și postuniversitară pentru toate categoriile de activități specifice lucrărilor de studiere, conservare, restaurare și punere în valoare a monumentelor, Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice întocmește programe elaborate împreună cu Comisia Muzeelor și Colecțiilor de pe lângă Ministerul Culturii, Comisia arheologică de pe lângă Academia Română, instituțiile de învățământ specializate, finanțate de la bugetul statului.

Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, în colaborare cu Ministerul Învățământului și Științei atestază toate formele de învățământ destinate pregătirii specialiștilor în domeniul de referință.

CONTROL, SISTARE LUCRĂRI DE MEMBRI CNMASI, DMSI

Art. 36. Membrii Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice și Comisiilor Zonale ale Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, specialiștii Direcției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice și din unitățile sale teritoriale au dreptul să supravegheze, să controleze și să dispună întreruperea lucrărilor de conservare și restaurare în cazul nerespectării prevederilor art. 33, 34 sau ale condițiilor prevăzute de aviz, conform prevederilor cuprinse în Regulamentul de aplicare al legii.

CONTROL, SISTARE ALTE INSTITUȚII OBLIGAȚII

Art. 37. Reprezentanții Departamentului pentru Urbanism și Amenajarea Teritoriului și Inspectoratului de Stat pentru Calitatea Construcțiilor și ai altor instituții au drept de control asupra construcțiilor și zonelor protejate și își exercită atribuțiile în cazul monumentelor istorice în acord cu prevederile din avizul Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

Deciziile controlului sînt comunicate și Inspectoratului Județean al Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice în raza căruia se află monumentul istoric controlat.

AVIZARE CERCETĂRI ARHEOLOGICE CNMASI, COLABORARE CNMASI COMISIA ARHEOLOGICĂ, SISTARE CERCETĂRI ARHEOLOGICE CNMASI

Art. 38. Pentru descoperirea, conservarea și restaurarea monumentelor și siturilor arheologice:

a) Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice avizează planul anual de săpături arheologice întocmit de Comisia Națională de Arheologie de pe lângă Academia Română pentru precizarea condițiilor de conservare a monumentelor și siturilor arheologice afectate sau descoperite;

b) Direcția Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice întocmește anual, cu avizul Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice și al Comisiei Naționale de Arheologie de pe lângă Academia Română, planul cercetărilor arheologice necesare

executării proiectelor de conservare și restaurare sau punere în valoare a monumentelor istorice;

c) Direcția Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice cu avizul Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice propune Comisiei Naționale de Arheologie de pe lângă Academia Română cercetările arheologice de salvare necesare în cadrul lucrărilor de amenajare a teritoriului care afectează siturile arheologice presupuse sau cunoscute;

d) Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, prin reprezentanții legali, are dreptul de sistare a cercetărilor arheologice în cazul în care condițiile de conservare nu sînt respectate.

REGULAMENT INTERVENȚIE ZONE PROTEJATE

Art. 39. Pentru conservarea rezervațiilor de arhitectură și urbanistice se stabilește «Regulamentul de intervenție», specific fiecărei zone, de către Subcomisia Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice și este avizat de Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

În cazul zonei de protecție a monumentului istoric, Regulamentul de intervenție se stabilește de către Subcomisia Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice în colaborare cu Departamentul pentru Urbanism și Amenajarea Teritoriului și este avizat de Comisia Zonală a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

Regulamentele de intervenție devin parte componentă a Regulamentelor aferente Planurilor de urbanism și amenajare a teritoriului, pe baza lor fiind emis certificatul de urbanism, de către autoritățile componente.

REGIM COMPONENTE MONUMENTE ISTORICE. PRELEVARE, ÎNLOCUIRE

Art. 40. Componentele artistice ale monumentului istoric formate din:

— elementele de sculptură, pictură sau alte elemente decorative pot fi separate de acesta numai dacă este singura măsură posibilă pentru asigurarea conservării lor.

Prelevarea, înlocuirea cu replici, precum și folosirea componentelor monumentelor istorice scoase din locul inițial de plasare se face numai pe baza deciziei Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

Componentele artistice ale monumentelor istorice, prelevate sau înlocuite, rămîn proprietatea deținătorului inițial cu condiția ca acesta să nu fie vinovat de distrugerea monumentului și să le ofere condiții adecvate de conservare și punere în valoare.

În lipsa acestora, componentele artistice trec în proprietatea Eforiei Monumentelor Istorice care are toate obligațiile unui proprietar.

SITUAȚIE MONUMENTE ARTĂ PLASTICĂ MUTATE; COLABORARE COMISIA MUZEELOR ȘI COLECȚIILOR

Art. 41. Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice analizează și decide asupra conservării, restaurării și utilizării în orice fel a monumentelor de artă plastică ce au fost mutate din locul inițial de plasare, indiferent de deținătorul actual.

În cazul apartenenței la un muzeu decizia se ia împreună cu Comisia Muzeelor și Colecțiilor de pe lângă Ministerul Culturii.

CONSERVARE BUNURI CULTURALE MARITIME

Art. 42. Prospectarea, cercetarea prin sondaje sau săpături arheologice, conservarea «in situ» sau recuperarea și punerea în valoare a bunurilor culturale maritime se face de persoane autorizate conform avizului CNMASI și al Comisiei Naționale de Arheologie.

Bunurile culturale maritime aparțin statului dacă, într-un răstimp de 3 ani de la data publicării descoperirii lor, proprietatea nu a fost revendicată pe cale legală.

ÎNFIINȚATE CNPMI, ARMI

Art. 43. Pentru asigurarea studiilor, analizelor de laborator, proiectării și execuției în cazurile de complexitate deosebită, pentru conservarea și restaurarea celor mai semnificative monumente și intervențiile la cazurile urgente se înființează:

a) Centrul Național de Proiectare pentru Monumente Istorice;

b) Antrepriza de Restaurare, Monumente Istorice.

Ambele unități cu statut de regie autonomă își desfășoară activitatea pe baza programului aprobat de Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, atribuțiile fiindu-le precizate prin Regulamentul de aplicare a legii.

V. PUNEREA ÎN VALOARE A MONUMENTELOR, ANSAMBLURILOR ȘI SITURILOR ISTORICE

AVIZARE, PUNERE ÎN VALOARE

Art. 44. Propunerile de punere în valoare a monumentelor istorice sînt anexă a documentațiilor tehnice de conservare și restaurare și sînt avizate de Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

AVIZARE ACTIVITĂȚI AVÎND CADRU MONUMENTE ISTORICE

Art. 45. Toate activitățile lucrative realizate folosind drept cadru monumentele istorice sau zonele de protecție ale acestora desfășurate de alte persoane fizice sau juridice decît deținătorii cu orice titlu, trebuie avizate de Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

TIMBRUL MONUMENTELOR ISTORICE, SUPRATAXA EMISIUNI FILATELICE DESPRE MONUMENTE

Art. 46. Se instituie timbrul monumentelor istorice aplicat tuturor tipăriturilor destinate vînzării și emisiunilor poștale referitoare la monumente istorice. Emisiunilor filatelice care reprezintă monumente istorice li se va aplica suprataxa. Veniturile provenite din aceasta se vor vîrsa la Eforia Monumentelor Istorice.

PUNEREA ÎN VALOARE SITURI ISTORICE

Art. 47. Punerea în valoare și conservarea siturilor istorice se face de către deținătorii cu orice titlu ai terenului, de alte instituții interesate sau de Direcția Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, cu avizul Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

DREPTURI FUNDAȚII, ASOCIAȚII, AGENȚII ECONOMICI CU ACTIVITĂȚI SPECIFICE MONUMENTELOR ISTORICE

Art. 48. Fundațiile, asociațiile și agențiile economice, care, pe baza statutului, cercetează, protejează, conservă, restaurează și valorifică monumentele și mediul ambiant, pentru aceste activități sînt scutite de impozite, primesc garanții de stat pentru luare de credite și sînt scutite de taxe vamale pentru utilajele și materiile prime aduse în scopul realizării acestor programe.

Constatarea și controlul activității lor se face de către Direcția Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice și Comisiile Zonale ale Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice cu avizul Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

PUNERE ÎN VALOARE ZONE PROTEJATE, LOCALITĂȚI DEPOPULATE, DISTRUSE

Art. 49. Pentru revitalizarea și punerea în valoare a ansamblurilor și rezervațiilor de arhitectură și urbanistice din localități în curs de depopulare sau care în condiții speciale au suferit grave degradări, Guvernul alocă fondurile necesare pe baza programelor propuse de Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice în colaborare cu Departamentul pentru Urbanism și Amenajarea Teritoriului și alte instituții implicate.

VI. FINANȚAREA ACTIVITĂȚILOR

FINANȚARE ACTIVITĂȚI SPECIFICE

Art. 50. Finanțarea activităților și lucrărilor de cercetare, protejare, conservare, restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice se asigură în lei și valută din bugetul Ministerului Culturii prin Direcția Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, din bugetul proprietarilor, beneficiarilor și unităților administrativ teritoriale, din donațiile unor persoane fizice și juridice, precum și alte resurse, conform prevederilor din art. 25, 27, 31 și 32.

ÎNFIINȚARE ÎN BUGET FOND RESTAURARE

Art. 51. Lucrările de conservare și restaurare au un caracter specific, distinct de acelea de reparații curente, capitale, de modernizare etc.

În scopul realizării lor, în bugetul deținătorilor de monumente, persoane juridice, se înființează fondul de restaurare pentru finanțarea lucrărilor de investigație — cercetare, proiectare și execuție a lucrărilor de conservare și restaurare.

CNMASI PROPUNE FONDURI, MINISTERUL CULTURII ALOCĂ

Art. 52 Ministerul Culturii, pe baza propunerilor Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, prevede anual în bugetul său fondul central de restaurare pentru monumente istorice și fondul central de intervenții excepționale.

FONDUL CENTRAL DE RESTAURARE

Art. 53 Fondul central de restaurare va fi folosit de Direcția Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice

ce cu avizul Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice pentru finanțarea acelor lucrări de cercetare, protejare, conservare și restaurare considerate prioritare.

FOND CENTRAL INTERVENȚII URGENTE

Art. 54. Finanțarea intervențiilor urgente pentru salvarea monumentelor istorice, deținute de persoane juridice și fizice care nu sînt în măsură să suporte cheltuielile necesare și fac dovada acestui fapt, se face din fondul central de intervenții excepționale la propunerea Direcției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice cu acordul Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

FINANȚARE CERCETĂRI ARHEOLOGICE PENTRU LUCRĂRI AMENAJATE

Art. 55. Finanțarea cercetărilor arheologice de salvare necesare în cadrul lucrărilor de amenajare a teritoriului ce pot afecta situri arheologice cunoscute sau presupuse este suportată de investitori și se face în condițiile art. 38 lit. «c».

În cazul în care costul lucrărilor depășește posibilitățile financiare dovedite de investitor, cheltuielile pot fi suportate și din fondul central de intervenții urgente cu avizul Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

Dacă în urma cercetărilor se descoperă un monument arheologic și investitorul este obligat să renunțe la amplasamentul inițial, terenul trece în domeniul public, iar fondurile avansate de investitor sînt restituite de Direcția Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice cu acordul Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, sau de altă instituție ce îl primește pentru punere în valoare.

AVANTAJE DONATORI

Art. 56. Persoanele fizice sau juridice care donează sume în lei și valută, în scopul cercetării, protejării, conservării, restaurării și punerii în valoare, sînt scutite de impozit după cum urmează:

a) în cazul în care donează pînă la 50% din venitul anual, sînt exceptați de la impozitul pentru suma respectivă;

b) în cazul în care donează sume peste 60% din venitul anual, sînt scutite de impozit pentru întregul venit din acest an. Pentru scutire, donatorul va primi, pentru Circa Financiară, confirmarea de la Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

DREPTURI PRODUCĂTORI MATERIALE SPECIALE RESTAURARE

Art. 57. Persoanele juridice și fizice care produc materiale de construcție specifice, prin reluarea materiilor prime și tehnicilor tradiționale, sînt scutite de impozite pentru aceste operațiuni, inclusiv de impozitul pe circulația mărfurilor și au scutire de taxe vamale pentru utilajele importate în acest scop, pe baza certificării de către Direcția Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

DMASI PRIMEȘTE DONAȚII, AJUTOARE

Art. 58. Direcția Monumentelor Istorice primește sume în lei și în valută de la persoane juridice și fizice străine și române, sub formă de donații și ajutoare.

VII. RĂSPUNSURI ȘI SANCTIUNI

CONTRAVENȚII LA LEGE, PERSOANE CONTRAVENIENTE

Art. 59. Constituie contravenții următoarele fapte care potrivit legii nu constituie infracțiuni și se sancționează cu amendă proporțională cu valoarea pagubei potrivit prevederilor din Regulamentul de aplicare a Legii monumentelor:

a) neasigurarea protejării monumentelor istorice prevăzute de art. 23 lit. «a», «b» și art. 29 lit. «g», «k»;

b) neîndeplinirea obligațiilor de conservare a monumentelor istorice, prevăzute la art. 23 lit. «c» și 29 lit. «g», «k» din prezenta lege;

c) efectuarea de lucrări fără avizul Comisiei Monumentelor Istorice, prevăzute la art. 23 lit. «d», art. 29 lit. «e», «f» din prezenta lege;

d) nerespectarea avizelor Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice prevăzute la art. 23 lit. «d», art. 29 lit. «e», «f» din prezenta lege;

e) nerespectarea normelor și prescripțiilor privind executarea lucrărilor de protejare, conservare, restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice prevăzute la art. 17;

f) utilizarea neautorizată a detectorilor de metale în cadrul sau aria monumentelor istorice;

g) neîndeplinirea prevederilor incluse în obligațiile de folosință a monumentelor istorice din art. 22, 23 lit. «e»;

h) furnizarea de date eronate, precum și inducerea în eroare în orice alt mod a instituțiilor și unităților subordonate, având efecte dăunătoare asupra monumentelor istorice.

Sînt declarate contraveniente următoarele categorii de persoane:

1. proprietarul sau deținătorul pentru art. 59 lit. «a», «b», «c», «f», «g», «h»;

2. proiectantul sau/și executantul pentru art. 59 lit. «c», «d», «e», «g», «h»;

3. cel ce avizează lucrările sau organul de control pentru art. 59 lit. «d», «e», «h».

Amenzile vor fi vărsate în bugetul Direcției Monumentelor Istorice pentru a se folosi în favoarea conservării și restaurării monumentelor.

CONSTATARE CONTRAVENȚII, APLICARE SANCTIUNI, COLABORARE MINISTERUL DE INTERNE

Art. 60 Constatarea contravenției și aplicarea sancțiunilor se fac de către persoane împuternicite de Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, Comisiile Zonale și Direcția Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice.

La aplicarea prezentului articol, organele Ministerului de Interne vor acorda sprijinul necesar.

CONTESTARE CONSTATARE CONTRAVENȚII

Art. 61. Împotriva procesului verbal de constatare a contravenției se poate face plîngere care se depune la Subcomisia Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, împreună cu copia procesului verbal de con-

statutare a contravenției, în termen de 15 zile de la data comunicării acesteia.

Soluția dată de Subcomisia Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice poate fi contestată la Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice în termen de 30 zile de la primirea ei. Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice analizează în termen de 60 zile și transmite decizia definitivă.

Dispozițiile prezentului articol se întregesc cu prevederile altor acte normative privind stabilirea și sancționarea contravențiilor.

INSTITUIRE DMSI PARTE CIVILĂ, SCUTIRE TAXĂ DE TIMBRU

Art. 62. Răspunderea civilă decurgînd din avarierea sau distrugerea monumentelor istorice se stabilește de instanța judecătorească la sesizarea Direcției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice careia i se recunoaște prin lege dreptul de a acționa în justiție pentru acoperirea tuturor daunelor rezultate din faptele sus-menționate, indiferent cine este titularul dreptului de proprietate asupra bunului imobil considerat monument istoric.

Acțiunile civile formulate de Direcția Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice în condițiile alinatlui precedent sînt scutite de taxa de timbru.

RESTABILIRE MONUMENT ISTORIC AVARIAT

Art. 63. Persoanele fizice sau juridice vinovate de distrugeri sau avarii la monumente istorice sînt obligate să restabilească situația monumentului, ansamblului sau sitului istoric, conform precizării Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice. Restabilirea nu exclude celelalte sancțiuni.

ANULARE DEȚINERE MONUMENT ISTORIC

Art. 64. În cazul în care deținătorul unui monument istoric, în baza oricărui alt titlu decît cel de proprietar, pune în primejdie prin orice mijloc existența sau caracteristicile care determină calitatea de monument istoric al acestuia, Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice are dreptul de a solicita instanței anularea actului juridic în baza căruia cel vinovat deține bunul respectiv.

COMISIA PROPUNE EXPROPRIERE PENTRU SALVARE DE DISTRUGERE

Art. 65. Exproprierea pentru cauza de utilitate publică privind salvarea, protejarea «in situ» și punerea în valoare a monumentelor se face numai la solicitarea Comisiei Naționale a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, de către autoritățile abilitate de lege, în cazul dovedirii intenției de distrugere din partea proprietarului, persoană fizică și juridică.

IMPRESCRIPTIBILITATE CONTRAVENȚII, INFRAȚIUNI CONTRA MONUMENTELOR ISTORICE

Art. 66. Contravențiile și infracțiunile decurgînd din acțiuni care au produs și produc daune monumentelor

istorice sau distrugerea acestora sînt excluse de la grațiere și amnistie, iar recuperarea pagubelor este imprescriptibilă.

VIII. DISPOZIȚII FINALE

CNMAȘI CONSTITUIRE DECRET 91/90

Art. 67. Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice constituită în baza prevederilor Decretului nr. 91 din 1990 își continuă activitatea în componența stabilită conform actului normativ menționat.

PRELUARE DOCUMENTAȚII, BUNURI MOBILE, IMOBILE

Art. 68. Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice preia de la data prezentei

legi, prin Direcția Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice, întreaga documentație cuprinzînd arhive, biblioteci și fototeci precum și întregul inventar de bunuri mobile și imobile care au aparținut fostelor organisme care au funcționat anterior în acest domeniu (Comisiunea Monumentelor Istorice, Direcția Monumentelor Istorice, Direcția Monumentelor Istorice și de Artă, Direcția Patrimoniului Cultural Național, Direcția Economică și a Patrimoniului Cultural Național, oficiile Patrimoniului Cultural Național).

Art. 69. Prezenta lege intră în vigoare de la data publicării ei în Monitorul Oficial. În interval de 60 zile de la publicarea legii Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice va elabora Regulamentul de aplicare a legii, care va fi dat publicității în Monitorul Oficial.

Art. 70. Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Decretul nr. 91/05.02.1990, precum și orice alte dispoziții contrare ei.

DEFINIȚIILE TERMENILOR FOLOSIȚI ÎN LEGEA MONUMENTELOR, ANSAMBLURILOR ȘI SITURILOR ISTORICE,

cu detalieri de conținut pentru includere în regulamentul de aplicare a legii respective*

1. MONUMENTE, ANSAMBLURI ȘI SITURI ARHEOLOGICE

a) Monumentul arheologic

În definiție curentă, monumentul arheologic este o construcție conservată parțial, ale cărei caracteristici au fost stabilite prin cercetare arheologică. În majoritatea lor, monumentele arheologice se află sub nivelele de călcare actuale, existînd și cazuri în care se păstrează, deasupra terenului, fragmente neconcludente ale construcției inițiale.

Noțiunea de monument arheologic se extinde la măturile unor forme de cultură, civilizație — implicînd tehnică — și organizare socială cu semnificație și importanță recunoscute prin cercetare pluridisciplinară, cum sînt: tumulii (măturile artificiale), cetățile de pămînt, vechile drumuri, vechile sisteme de canalizare, resturile locuințelor și alte construcții din lemn și pămînt, amenajările miniere antice și medievale, cimitirele anterioare mijlocului veacului al XIX-lea, cuptoare de prelucrare a metalelor, ateliere meșteșugărești antice și medievale etc.

Avizare: Lucrările de orice natură, indiferent de valoarea investiției, executate la un monument arheologic sau în zona sa de protecție, se avizează de către Comisia Națională Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice (=CMI), în colaborare cu Comisia Națională de Arheologie de pe lîngă Academia Română (=CNA).

b) Ansamblul arheologic

Ansamblul arheologic este un complex de monumente arheologice încheiat în baza unui program funcțional bine definit, cum sînt: așezările urbane sau rurale, inclusiv sistemele lor de apărare (ziduri de apărare, turnuri, porți, șanțuri și valuri de pămînt); sisteme de fortificații extinse la apărarea unei regiuni sau provincii (exemplu, Limes); sanctuare cu mai multe edificii de cult; curți feudale cu cetate de refugiu ș.a.

Afiș monumentul, cît și ansamblul arheologic beneficiază de cunoașterea dezvoltării lor în suprafață, pe-

rimetrul teritoriului aferent obiectivului propriu-zis fiind stabilit în cunoștință de cauză.

Avizare: Lucrările de orice natură, indiferent de valoarea investiției, executate la un ansamblu arheologic sau în zona sa de protecție, inclusiv sistemul de exploatare a terenului agricol și a fondului forestier se avizează de către CMI, în colaborare cu CNA.

c) Situl arheologic

Situl arheologic este terenul pe care observațiile de suprafață, sondajele sau izvoarele documentare atestă prezența vestigiilor unor măturii de cultură, civilizație și organizare socială, altele decît monumentele și ansamblurile arheologice cunoscute. Odată delimitat, perimetrul sitului asigură protejarea terenului împotriva oricăror lucrări de natură să distrugă respectivele vestigii, pînă la efectuarea și încheierea unor cercetări metodice, care să asigure salvarea măturilor. Aceste cercetări pot avea drept consecință transformarea sitului în monument sau ansamblu arheologic, dacă se constată că există vestigii ce trebuie păstrate pe loc. În caz contrar, terenul va fi eliberat de construcții, la încheierea cercetărilor, după recuperarea inventarului mobil care cade sub incidența reglementărilor și normelor emise de Comisia Muzeelor și Colecțiilor (=CMC).

În categoria siturilor arheologice sînt incluse ansamblurile urbane, antice și medievale, suprapuse parțial sau total, prin continuitate de locuire, de localități moderne (exemplu: Tomis — Constanța, Callatis — Mangalia, Napoca — Cluj, Porolissum — Turda, Baia, Siret etc.).

Avizare: După stabilirea perimetrului unui sit arheologic; lucrările ce trebuie avizate precum și regimul de exploatare a terenului (în cazul siturilor aflate în afara localităților) vor fi precizate, de la caz la caz, de către CMI în colaborare cu CNA.

2. MONUMENTELE, ANSAMBLURILE ȘI REZERVAȚIILE DE ARHITECTURĂ

a) Monumentul de arhitectură

Monumentul de arhitectură reprezintă creația arhitecturală, tradițională și cultă, desfășurată de-a lungul veacurilor pe teritoriul României, cuprinzînd exemple

* Text redactat de dr. arh. Eugenia Greceanu

reprezentative din toate domeniile vieții și activității umane, cum sînt:

— **edificiile de cult** ale tuturor religiilor și confesiunilor (biserici, moschei, sinagogi); mănăstiri; schituri, inclusiv cele rupestre; băi rituale; școli confesionale etc.

— **locuințele** de toate categoriile: casa țărănească; casa orășenească a diferitelor pături sociale; conacul și curia; locuința fortificată din mediul rural și urban; castelul; palatul etc.

— **fortificații de zidărie** (din piatră și cărămidă), inclusiv șanțurile și valurile de pământ: cetăți feudale și țărănești; sistemele de fortificații ale orașelor; citadele; biserici fortificate cu cetăți țărănești; incintele fortificate cu cetăți țărănești; incintele fortificate ale mănăstirilor; turnuri și cetăți de apărare a căilor de comunicație; cetăți de refugiu etc.

— **edificii publice** cu diferite funcții: administrativă (primării, prefecturi, tribunale, închisori etc.); de sănătate și asistență socială (spitale, aziluri etc.); comercială (case ale breslelor, hale comerciale, dughene, magazine, hanuri, hoteluri, depozite de mărfuri etc.); culturală (muzee, biblioteci, săli de concert, teatre etc.); de învățămînt (școli, licee, universități etc.); cazarmile construite pentru această funcție în secolele XVIII și XIX; gările construite înainte de cel de-al doilea război mondial ș.a.

— **monumente de tehnică și arhitectură industrială**: poduri, mori, furnale, hale industriale, castele de apă, uzine electrice, fabrici etc., construite înainte de cel de-al doilea război mondial.

Noțiunea monumentului de arhitectură nu se rezumă la clădirea principală, nominalizată în listă, ci include în cadrul perimetrului funcțional terenul și clădirile anexe afectate la origine funcționării sale conform propriului program: curtea cu livada și acareturile la locuința individuală; parcela integrală a locuinței din centrele de comerț ale orașelor, cu atelierile și depozitele de mărfuri; anexele gospodărești ale castelelor, conacelor și curiilor (grajduri, mori, grînare etc.), împreună cu parcul, cimitirul și capela familiei; curțile gospodărești, livezile și cimitirele mănăstirilor; cimitirul din jurul bisericii, împreună cu casa parohială, turnul de poartă, școala confesională și zidul de incintă; întregul sistem de șanțuri și valuri de pământ care însoțesc perimetrul zidurilor de apărare etc.

Noțiunea monumentului de arhitectură include operele de pictură, sculptură și artă aplicată care fac parte integrantă din construcție: pictură figurativă, decorație policromă arhitecturală, tavane pictate etc.; sculptură în piatră și lemn, precum și stucaturi, cu reprezentări figurative, motive florale și geometrice; statui, coloane, traforuri, amvoane, chenare de uși și ferestre; decor ceramic; țîmplărie decorată cu profile, sculpturi și feronerie decorativă; pardoseli decorative; grilaje ornamentale etc.

Din monumentul de arhitectură fac parte integrantă și piesele de mobilier fix, concepute în funcție de arhitectura interioară a construcției, cum sînt: catapetesmele, stranele, amvoanele, altarele, empoarele (balcoanele) ș.a., la biserici; sobele (ornamentate, cu coloane din olane sau cu funcții complexe ale celor din casele țărănești), șemineurile, lambriurile, oglinzile fixate în pereți, corpurile de iluminat originare ș.a., la construcții civile.

În aceeași noțiune a monumentului de arhitectură considerat independent sînt incluse toate elementele din perimetrul funcțional al clădirii nominalizate care contribuie la evidențierea valorii sale arhitecturale și ar-

tistice, cum sînt: cadrul vegetal, amenajarea peisagistică a parcurilor și grădinilor; statui, fîntîni, troițe; scări de piatră, grilaje ornamentale, lampadare, bănci din piatră, pavilioane etc.

Avizare: Lucrările de orice natură, indiferent de valoarea investiției, ce urmează a se executa la o clădire declarată monument istoric sau în perimetrul său funcțional, inclusiv elementele componente enumerate mai sus, se avizează de către CMI. Pentru zona de protecție a unui monument istoric, vezi par. zona de protecție.

b) Ansamblul de arhitectură

Ansamblul de arhitectură este un complex de clădiri dezvoltat organic, a cărui valoare istorică și artistică rezultă din capacitatea de a reflecta organizarea socială, nivelul de trai și orientarea culturală a comunității urbane sau rurale care l-a creat.

Ansamblul de arhitectură cuprinde îndeobște un număr variabil de clădiri a căror valoare istorică și artistică justifică nominalizarea lor independentă în lista monumentelor istorice. Există însă și cazuri în care construcții modeste, fără calitate de unicat, sînt grupate în sisteme de distribuție a terenului, regim și program de construcție, adaptare la relief și organizare a rețelei de străzi, care prezintă un interes deosebit, atît pentru istoria localităților unde se află, cît și pentru cunoașterea organizării sociale din perioada constituirii lor.

Proporțiile unui ansamblu de arhitectură declarat monument istoric pot varia de la o piață, o stradă sau un cartal, pînă la perimetrul medieval al unei întregi așezări, fiind determinate atît de semnificația istorică și artistică a ansamblului respectiv, cît și de gradul de conservare a caracteristicilor care justifică includerea în lista monumentelor istorice.

Pentru ansamblurile de arhitectură medievală, un deosebit interes prezintă stratificarea arheologică a subsolului, în care se regăsesc etapele succesive de evoluție și transformare a așezării, precum și organizarea — mai ales în orașele medievale — a rețelilor subterane boltite, destinate depozitării mărfurilor și refugului populației.

Muzeele etnografice în aer liber fac parte din categoria ansamblurilor de arhitectură — monumente istorice — sub aspectul inventarului imobil; fiecare dintre aceste muzee figurează în lista monumentelor istorice ca poziție unică.

Avizare: În cazul ansamblurilor de arhitectură, declarate monumente istorice, se avizează de către CMI următoarele categorii de lucrări: dărîmări, construcții noi; modificarea rețelei de străzi, îmbrăcămîntea și profilul transversal al străzilor; săpăturile ample, reclamate de lucrări edilitare sau de ridicarea unor construcții noi; reparația fațadelor, inclusiv zugrăvirea, în scopul restaurării fațadelor mutilate, al revenirii la policromia originală și al impunerii unor finisaje care elimină deteriorarea prin igrasie a zidurilor; repararea învelitorilor; iluminatul nocturn; panourile publicitare montate pe clădiri și filmele localurilor de comerț; introducerea unor noi elemente de mobilier urban, statui, fîntîni etc.; modificarea fondului vegetal existent, cu accent asupra tăierii copacilor.

c) Rezervația de arhitectură

Rezervația de arhitectură este un complex de clădiri a căror vechime nu depășește sfîrșitul ultimului război mondial și care reflectă orientările culturale și nivelul de trai al societății interbelice din România.

Delimitarea unei rezervații de arhitectură implică un regim echilibrat al înălțimii clădirilor, unitatea relativă a parcelării și existența unui cadru vegetal valoros. În aceste limite, arhitectura clădirilor poate aparține unor

stiluri variate, specifice eclectismului interbelic, sau poate prezenta o unitate de concepție rezultată din proiectarea de către un autor unic (cazul Octav Doicescu), precum și din folosirea inteligentă a unor proiecte-tip («locuințele ieftine», locuințele ceferiștilor din zona Griviței — Bd. Filantropia — 1 Mai ș.a.).

Rezervația de arhitectură urmărește ocrotirea unui fond încă insuficient cunoscut, a cărui apreciere reclamă o depărtare mai accentuată în timp, dar care, prin calitatea execuției și asigurarea unor condiții civilizate de locuire, constituie rezerva viitoarelor liste de monumente și ansambluri istorice.

Avizare: În cazul rezervațiilor de arhitectură, declarate monumente istorice, se avizează de către CMI următoarele categorii de lucrări: dărîmări, construcții noi; modificarea raporturilor de volum, culoare și material al învelitorilor; modificarea cadrului vegetal existent.

3. MONUMENTE ȘI ANSAMBLURI DE ARTA PLASTICĂ

a) Monumentele de artă plastică

Monumentele de artă plastică sînt opere de sculptură în piatră sau lemn, însoțite eventual de pictură figurativă sau decorativă, mozaicuri etc., care nu fac parte integrantă dintr-un monument de arhitectură, cum sînt: statuile, busturile, reliefurile, fîntînile etc. aflate pe străzi, în piețe sau parcuri; troițele; monumentele și pietrele funerare; crucile de piatră; porțile de lemn sculptate ș.a.

Din categoria monumentelor de artă plastică fac parte piesele arhitecturale din piatră sau lemn (chenare de uși și ferestre, traforuri etc.), statuile, reliefurile și piesele de mobilier fix (amvoane, catapetesme, altare cu aripi etc.), preluate de la clădiri dispărute și remontate în clădiri mai noi, care nu înfrunesc calitățile necesare nominalizării acestora din urmă în lista monumentelor istorice.

Avizare: Lucrările de orice natură executate la monumentele de artă plastică, inclusiv schimbarea amplasamentului, se avizează de către CMI.

Un caz special îl constituie operele de artă plastică amintite mai sus, care au devenit patrimoniu mobil în urma dărîmăturilor masive efectuate în deceniile 8—9, sau a devastării conacelor și castelelor cu începere din 1948 — și care nu au fost adăpostite în colecții muzeale. Salvarea și valorificarea acestui patrimoniu, fie prin remontare în colecții muzeale, fie prin remontare în construcții restaurate sau reconstituite, se efectuează prin măsuri stabilite în comun de către CMI și CMC.

b) Ansamblul de artă plastică

Ansamblul de artă plastică este un complex de monumente de artă plastică, alcătuit în baza unei concepții unitare (exemplu, axul Brâncuși din Tîrgu Jiu), sau a unui program funcțional, cum sînt cimitirele parohiale, orașenești, sătești sau confesionale.

În categoria ansamblurilor de artă plastică sînt incluse și grădinile și parcurile istorice, decorate cu opere de artă plastică concepute fără legătură cu un program rezidențial, sau al căror nucleu rezidențial a dispărut.

Avizare: Lucrările de orice natură executate la ansamblurile de artă plastică se avizează de către CMI, în colaborare cu CMC și cu organele silvice competente, în cazul parcurilor și grădinilor istorice.

4. MONUMENTE ȘI SITURI MEMORIALE

a) Monumentul memorial

Monumentele memoriale cuprind o gamă largă de bunuri imobile care, independent de valoarea lor ar-

tistică, sînt legate de: evenimente istorice importante; monumente semnificative și personalități de frunte din istoria politică, spirituală, socială și economică a României; viața și activitatea creatorilor din domeniul artei, științei și tehnicii.

Monumentul memorial poate fi o construcție, un monument comemorativ, o inscripție, un mormînt sau chiar un copac (exemplu, gorunul lui Horia de la Tebea).

Avizare: Lucrările de orice natură executate la monumentele memoriale se avizează de către CMI, în colaborare cu CMC — pentru casele memoriale — și în colaborare cu Ministerul Apărării pentru monumentele comemorînd evenimente din istoria militară a țării.

b) Situl memorial

Situl memorial este teritoriul pe care s-au desfășurat evenimente istorice de primă importanță pentru istoria României: Cîmpia Libertății de la Blaj, locul bătăliei de la Șelimbăr ș.a.

În categoria siturilor memoriale se includ și cimitirele militare de toate naționalitățile.

Avizare: Punerea în valoare a siturilor memoriale, precum și orice intervenții în cadrul acestor situri se avizează de către CMI, cu excepția cimitirelor militare, pentru care avizarea de către CMI se face în colaborare cu Ministerul Forțelor Armate.

5. ZONA DE PROTECȚIE

Orice monument istoric are o zonă de protecție, stabilită pe bază de studii, conform particularităților fiecărui caz în parte. Nu există limite minime care să poată fi invocate automat pentru intervenții în vecinătatea monumentelor istorice.

Zonele de protecție se delimitează, pe baza studiilor amintite mai sus, de către delegații în colaborare cu delegații prefecturilor și ai Municipiului București, precum și — după caz — cu delegații CNA, ai Departamentului pentru Urbanism și Amenajarea Teritoriului, ai ministerelor de resort pentru agricultură și silvicultură.

Zona de protecție a unui monument istoric este definită prin următoarele funcții:

- asigurarea supravegherii unui teren *circumscriș* perimetrului funcțional al monumentului istoric, în care este cunoscută, bănuită sau virtual posibilă existența unor vestigii arheologice, de natură a împlini informația științifică privind obiectivul nominalizat în lista monumentelor istorice;

- conservarea cadrului natural;

- conservarea cadrului arhitectural istoricește constituit și, în cazul unor restructurări ale zonei, păstrarea sau crearea unui regim de construcție și a unei arhitecturi menite să respecte scara și ambianța monumentului;

- asigurarea unor perspective optime pentru valorificarea plasticii arhitecturale și a proporțiilor monumentului.

Pentru îndeplinirea acestor funcții, zonele de protecție cuprind:

- terenul cu valoare arheologică virtuală, indicat de specialiștii disciplinei respective;

- suprafețele de teren în care modificarea perspectivelor către monumentul istoric poate fi antrenată în ridicarea unor construcții noi, modificarea volumului construcțiilor existente, tăierea plantațiilor, modificarea rețelei de străzi etc.;

- cadrul natural din jurul perimetrului funcțional, cu păduri, pînze de apă, diferite plantații etc.; atunci cînd monumentul este situat într-o zonă colinară sau montană, perimetrul zonei de protecție urmărește coama înălțimilor înconjurătoare;

— fronturile construite ale străzilor care înconjoară monumentul, în cazul monumentelor situate în orașe și sate, precum și parcelele adiacente monumentelor istorice cuprinse într-un front închis. În cazul localităților situate pe un teren denivelat, zona de protecție se extinde la întreaga suprafață în care construcțiile învecinate se proiectează pe monumentul nominalizat în lista monumentelor istorice.

În cazul elementelor arhitecturale și al mobilierului fix, preluate de la clădiri dispărute și remontate în clădiri care nu justifică declararea lor ca monumente istorice, zona de protecție a monumentului de artă plastică respectiv (vezi p. 3, al. 2) este constituită de clădirea în care acesta a fost remontat.

Avizare: În cadrul zonelor de protecție ale monumentelor istorice se avizează de către CMI următoarele categorii de lucrări: dărîmări; construcții noi; modificarea raporturilor de volum, culoare, decorație a fațadelor și material al învelitorilor; modificarea cadrului vegetal existent; deschiderea de cariere sau exploatare de suprafață; amenajări hidrotehnice; traversarea prin linii de înaltă tensiune; modificarea sau crearea unor artere de circulație.

În cadrul monumentelor de arhitectură amplasate în interiorul unui ansamblu de arhitectură, regimul zonei de protecție este identic cu cel al ansamblului (vezi p. 2 b), nemaifiind necesară delimitarea unei zone de protecție separate.

6. PAZA MONUMENTELOR ISTORICE

Paza monumentelor istorice și a zonelor lor de protecție este definită prin supravegherea permanentă a vestigiilor arheologice, a construcțiilor, instalațiilor, plantațiilor și mobilierului urban, în scopul prevenirii incendiilor, deteriorării monumentelor istorice, înstrăinării materialelor extrase din construcții dezafectate, furtului de piese cu valoare istorică și artistică, distrugerii elementelor vegetale, vizitării nedirijate care poate conduce la încălcarea regulilor de curățenie și bună întreținere a monumentelor și a zonelor lor de protecție.

Paza monumentelor conservate în stare de ruină va fi asigurată de salariați ai primăriei pe teritoriul căreia se află monumentul istoric respectiv, controlul modului de îndeplinire a pazei revenind prefecturii județene și a municipiului București.

7. LUCRĂRILE DE CONSERVARE A MONUMENTELOR ISTORICE

Lucrările de conservare a monumentelor istorice implică și conservarea cadrului ambiant, conform prevederilor specificate la pc. 5 — zona de protecție.

Monumentul istoric este inseparabil legat de locul unde a fost ridicat. În consecință, mutarea unei părți sau a întregului monument nu poate fi permisă, în afară de cazul cînd salvarea monumentului însuși impune această mutare (alunecări de teren, catastrofe naturale), sau cînd interese naționale sau internaționale justifică o asemenea operație.

Motivul urbanizării nu poate fi invocat, studiile respective trebuind să considere prezența monumentelor și ansamblurilor istorice ca date fixe, de neocolit sau modificat, a căror punere în valoare constituie element de temă.

Elementele de sculptură, pictură sau decorație ce fac parte integrantă din monumentul de arhitectură nu pot fi separate decît în cazul cînd aceasta este singura cale de a le asigura conservarea și cu condiția înlocuirii lor prin replici perfecte.

Lucrările de conservare a monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice cuprind lucrări de întreținere,

lucrări de reparații și consolidare, precum și lucrări de protecție.

a) Lucrările de întreținere au caracter permanent și se efectuează pentru păstrarea monumentului în stare bună, asigurîndu-i starea de sănătate a zidăriei, apărîndu-l de acțiunea distructivă a agenților externi, fizici și chimici, prevenind orice stricăciune, menținîndu-l curat, finîndu-l într-un cuvînt, sub continuă supraveghere și grijă. Această prevedere se extinde la toate elementele componente din perimetrul funcțional al monumentului istoric, inclusiv elementele vegetale.

În cazul unui monument istoric care, în decursul timpului, a fost modificat, reparat sau restaurat stîngaci, fără respectarea particularităților sale de structură, materiale și formă, lucrările de întreținere vor urmări — în limitele posibilităților de finanțare — înlăturarea intervențiilor care i-au denaturat înfățișarea, i-au deteriorat structura de rezistență sau au afectat sănătatea zidăriei, revenind la formele, finisajele și tehnicile de execuție folosite la origine.

b) Lucrările de reparații și consolidare

Această categorie a lucrărilor de conservare urmărește refacerea unor părți ruinate sau deteriorate ale unei construcții, fără a-i altera caracteristicile tipologice, structurale sau decorative autentice.

Reparațiile mici au caracterul lucrărilor de întreținere; reparațiile ample capătă inevitabil caracterul unor restaurări.

Consolidarea este acțiunea de asigurare a echilibrului static al întregii structuri și de preîntîmpinare a prăbușirii, atît a unei construcții sau a unei părți din acestea, cît și a decorului sculptat sau pictat care face parte integrantă din monumentul istoric. Consolidarea acestui decor poate constitui o lucrare independentă, atunci cînd structura de rezistență nu este afectată (exemplu, consolidarea frescelor desprinse de ziduri), sau poate decurge din lucrările de consolidare a construcției (exemplu, desprinderea și reazezarea picturilor în zonele cu fesi de zidărie).

Cînd mijloacele tehnice tradiționale se dovedesc insuficiente, consolidarea poate fi asigurată prin mijloace tehnice moderne, cu condiția ca eficiența lor să fie demonstrată prin date științifice și să fie garantată prin experiența urmărită în timp pe o perioadă îndelungată.

Soluțiile de reparații și consolidare vor trebui astfel concepute încît să nu închidă calea unor viitoare lucrări de restaurare integrală.

c) Lucrările de protecție

Lucrările de protecție a monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice urmăresc apărarea acestora de anume pericole ca: alunecări de teren, inundații, cedarea fundațiilor prin infiltrări de ape, incendiu, acțiunea agenților atmosferici etc., precum și acțiunea de apărare a cadrului ambiant și a zonei de protecție a fiecărui monument în parte.

Proiectele de protecție a monumentelor istorice cuprind ca atare o gamă foarte variată de lucrări, pornind de la operații de mică amploare (paratrăznet, amenajarea pantelor de scurgere în jurul sau în zona monumentului, ghiaburi și burlane etc.), pentru a se extinde la lucrări de hidroameliorații, îndiguiuri, plantarea unor versanți amenințați de alunecare, consolidarea terenului prin injectări, drenaje, construcții moderne de protejare a unor ansambluri parțial conservate etc.

Lucrările de protecție a monumentelor istorice amplasate izolat și conservate în stare de ruină implică obligatoriu: împrejmuirea perimetrului funcțional; organizarea circuitului dirijat de vizitare; asigurarea locuinței

paznicului; amenajarea căilor de acces; întreținerea cadrului vegetal.

8. LUCRĂRILE DE RESTAURARE A MONUMENTELOR ISTORICE

Lucrările de restaurare a monumentelor istorice au ca scop evidențierea valorii lor istorice și artistice, puse în lumină prin readucerea în stare perfectă a elementelor arhitecturale și decorative ce s-au păstrat, reparind și consolidând concomitent părțile deteriorate.

Reîntregirea urmărește lămurirea evoluției în timp a monumentului și evidențierea aportului diferitelor epoci la alcătuirea sa. Restaurarea este ca atare o operă de cultură, creatoare de bunuri spirituale.

Restaurarea monumentelor de arhitectură a căror folosință inițială nu mai este actuală poate fi însoțită de adaptarea lor la funcții noi, cu condiția unei perfecte compatibilități între necesitățile pe program ale funcției noi și caracteristicile de construcție și decorație ale monumentului de arhitectură, ale perimetrului său func-

țional și ale zonei sale de protecție, întrucât, în caz de incompatibilitate, noua funcție conduce în curând la degradarea și denaturarea monumentului restaurat (exemplu, casa Hirscher («Cerbul carpatin») și Cetățuia — Schlossberg din Brașov).

Restaurarea unui monument istoric păstrat în stare de ruină implică obligatoriu asigurarea condițiilor de pază, protejare și punere în valoare a monumentului și a zonei sale de protecție.

9. PUNEREA ÎN VALOARE A MONUMENTELOR ISTORICE

Punerea în valoare a monumentelor istorice cuprinde lucrările necesare introducerii lor în circuit public: modernizarea drumurilor, parcaje, rețele de distribuție a energiei electrice și iluminatul nocturn, alimentare cu apă, canalizare, diverse dotări tehnico-edilitare etc.

Pentru monumentele istorice izolate, punerea în valoare implică și construcții noi, reclamate de paza, prezentarea și funcția monumentelor (unitate muzeală, locuința paznicului, grupuri sanitare etc.).

REGULAMENT*

de organizare și funcționare a Comisilor zonale a monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice

CAP. I. DISPOZIȚII GENERALE

Art. 1

CZMASI** face parte din sistemul structurilor instituționale coordonate de CNMASI, având regimul juridic similar cu al acesteia și desfășurându-și activitatea pe teritoriul județelor.

Art. 2

CZMASI este constituită în scopul extinderii și intensificării activității de evidență, protejare, conservare, restaurare și punere în valoare a monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice, al antrenării unui număr cât mai mare de specialiști în această activitate. CZMASI asigură realizarea politicii CNMASI într-un grup de județe corespunzând în principiu provinciilor istorice.

Art. 3

CZMASI elaborează hotărâri potrivit competenței sale teritoriale și materiale, pe care le va aduce la cunoștința CNMASI. Pentru monumentele, ansamblurile și siturile istorice care sînt de competența CNMASI, poate elabora proiecte de hotărâri pe care le va înainta acesteia din urmă.

Art. 4

Sediul CZMASI este cel înscris în anexa 1.

CAP. II. ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE

Art. 5

CZMASI este constituită dintr-un număr de 15—29 membri, cooptați dintre personalitățile științifice

* Aprobare de Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice la 24 iunie 1992.

** Conform anexei 1.

și culturale angajate în studierea, conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice din teritoriul de competență.

Art. 6

(1) Componența CZMASI are la bază criteriul reprezentării specialităților contingente domeniului monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice, precum și a tuturor județelor din zona sa de activitate.

(2) Ponderea specialiștilor din componența fiecărei CZMASI reflectă particularitățile patrimoniului de monumente, ansambluri și situri istorice din teritoriul în care ea își desfășoară activitatea.

Art. 7

(1) Președintele CZMASI este ales dintre membrii acesteia, prin vot secret, în prezența a cel puțin 2/3 dintre membri și pe baza majorității simple a celor prezenți.

(2) Alegerea președintelui CZMASI se confirmă de către CNMASI.

(3) Președintele CZMASI are mandat de 3 ani și poate fi ales doar o singură dată în continuarea mandatului anterior.

(4) În cazul în care CZMASI nu este reprezentată în CNMASI prin unul sau mai mulți membri permanenți, președintele CZMASI este membru de drept al CNMASI pe durata mandatului său.

Art. 8

(1) Vicepreședinții CZMASI sînt în număr de 2—3 și se aleg dintre membrii CZMASI în condiții identice celor alegerii președintelui (conf. art. 7/1—3).

(2) Vicepreședinții CZMASI reprezintă specialități diferite, atît între ei cît și în raport cu președintele.

Art. 9

Secretarul CZMASI este salariat al DMASI cu lo-

cul de muncă în zonă, fiind numit de DMSI în această funcție și având calitatea de membru de drept al CZMASI.

ART. 10

Funcționarea operativă a CZMASI se asigură prin salariați ai DMSI, angajați în teritoriu, cu dublă subordonare în raport cu DMSI și CZMASI, reprezentând nucleele subdirecțiilor pentru monumente, ansambluri și situri istorice, în curs de constituire în fiecare dintre zonele corespunzând câte unei comisii zonale.

ART. 11

Completarea și înnoirea componenței CZMASI se face pe baza propunerilor președintelui sau oricărui membru al Comisiei, prin vot secret, cu majoritate simplă în prezența a cel puțin 2/3 din numărul membrilor Comisiei.

ART. 12

Pierderea funcției deținute sau a calității de membru al CZMASI se produce la cererea persoanei în cauză, sau prin vot în urma constatării lipsei de loialitate și interes față de dezideratele CZMASI, nerespectării regulamentului de organizare și funcționare, absenței repetate și nejustificate de la întrunirile convocate. Deciziile se iau prin vot, conform art. 11.

ART. 13

(1) Locul, frecvența și tematica ședințelor de lucru se stabilesc de CZMASI și se comunică CNMASI.

(2) Ședința este statutară în prezența a jumătate plus unul din membri CZMASI și a cel puțin doi membri ai comitetului Director.

ART. 14

Pentru participarea la ședințe, membrii CZMASI beneficiază de o indemnizație egală cu aceea a membrilor CNMASI, decontarea cheltuielilor de transport, diurnă și cazare.

ART. 15

(1) În intervalul dintre ședințele CZMASI, pentru rezolvarea problemelor curente funcționează Comitetul Director, format din președinte, vicepreședinți și secretar.

(2) Deciziile Comitetului Director se aduc la cunoștința plenului CZMASI spre validare.

ART. 16

În funcție de necesități, cu acordul CNMASI, CZMASI poate constitui secțiuni de specialitate în care alături de membrii ei vor fi cooptați și consultați și alți specialiști.

ART. 17

CZMASI beneficiază de condiții materiale, sediu și fonduri de dezvoltare, asigurate de DMSI prin intermediul subdirecțiilor corespunzătoare și cu avizul CNMASI.

CAP. III. ATRIBUȚIILE COMISIEI ZONALE A MONUMENTELOR, ANSAMBLURILOR ȘI SITURILOR ISTORICE

A. ATRIBUȚII PRIVIND EVIDENȚA MONUMENTELOR, ANSAMBLURILOR ȘI SITURILOR ISTORICE

ART. 18

CZMASI propune completarea listelor monumentale, ansamblurilor și siturilor istorice precum și radierea unor obiective din evidență.

ART. 19

CZMASI înaintează spre aprobare propuneri nomi-

nale de monumente, ansambluri și situri istorice de interes regional, care urmează să intre în competența proprie în termen de 3—6 luni.

ART. 20

CZMASI aduce la cunoștința persoanelor fizice și juridice, deținătoare de monumente, ansambluri și situri istorice, precum și administrațiilor locale, drepturile și obligațiile ce incumbă calității fiecăruia.

B. ATRIBUȚII PRIVIND PROTECȚIA, CONSERVAREA ȘI RESTAURAREA MONUMENTELOR, ANSAMBLURILOR ȘI SITURILOR ISTORICE

ART. 21

(1) CZMASI face propuneri de obiective care să fie înscrise prioritar în planul de cercetare, intervenții urgente și restaurare al DMSI, respectiv propuneri de acțiuni sau lucrări în limita fondurilor existente.

(2) Ulterior organizării subdirecțiilor monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice, fondurile centrale vor fi descentralizate și vor fi întregite cu fondurile locale.

(3) Fondurile aflate la dispoziția CZMASI se distribuie în conformitate cu propriul plan de cercetare, intervenții urgente și restaurare.

ART. 22

CZMASI semnalează necesitatea intervențiilor la monumente, ansambluri și situri istorice către deținătorii sub orice titlu-persoane fizice sau juridice și sesizează autoritățile locale în vederea sprijinirii acestora pentru îndeplinirea obligațiilor ce le revin.

ART. 23

CZMASI exercită atribuții în limita listei de monumente, ansambluri și situri istorice din competența sa, după cum urmează:

(1) Avizează schimbarea destinației și funcțiilor monumentelor ansamblurilor și siturilor istorice.

(2) Avizează modificările în statutul juridic al monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice.

(3) Avizează intervențiile de orice fel asupra monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice pe baza documentațiilor, în conformitate cu metodologiile și normativele tehnice emise de CNMASI și în limitele stabilite de CNMASI.

(4) CZMASI își exprimă în scris punctul de vedere privind proiectele de restaurare a monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice din competența CNMASI aflate în zona ei de activitate.

(5) Avizează intervențiile de orice fel în zona de protecție a monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice, în limitele stabilite de CNMASI.

(6) Pînă la eliberarea regulamentelor de intervenții în rezervațiile de arhitectură și urbanistice, certificatele de urbanism se emit pe baza avizului CNMASI.

ART. 24

CZMASI sesizează DMSI și autoritățile locale în toate cazurile de constatare a stării de pericol în care se găsește un monument istoric din cauze obiective sau subiective.

C. ATRIBUȚII PRIVIND PUNEREA ÎN VALOARE A MONUMENTELOR, ANSAMBLURILOR ȘI SITURILOR ISTORICE

ART. 25

CZMASI popularizează prin orice mijloace legale

obiectivele din zona de competență teritorială înscrise n listele monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice și statutul acestora.

ART. 26

Aprobă organizarea de manifestări științifice, survoări, fotografieri, filmări în interiorul și exteriorul monumentelor istorice precum și în zona lor de protecție, în limitele normativelor stabilite de CNMASI.

ART. 27

CZMASI are un rol activ, prin organizarea propriilor acțiuni ca și în acțiunile de punere în valoare a monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice organizate de persoane fizice sau juridice, de fundații, asociații, instituții științifice din țară și străinătate, precum și de sponsori de orice categorie.

CAP. IV ATRIBUȚIILE MEMBRILOR COMISIEI Zonale A MONUMENTELOR ANSAMBLURILOR ȘI SITURILOR ISTORICE

ART. 28

PREȘEDINTELE CZMASI ARE URMĂTOARELE ATRIBUȚII:

- (1) Propune CZMASI noi membri pentru completarea acesteia.
- (2) Convoacă CZMASI prin secretarul acesteia.
- (3) Convoacă secțiunile de specialitate prin secretarul CZMASI.
- (4) Informează periodic CNMASI asupra activității CZMASI.
- (5) Conduce nemijlocit activitatea CZMASI sau prin delegarea propriilor atribuții unui vicepreședinte sau unui membru ordinar în lipsa vicepreședinților.
- (6) Numește membrii CZMASI acreditați pentru reprezentare în organele județene.
- (7) Participă la ședințele CNMASI.

ART. 29

VICEPREȘEDINȚII CZMASI AU URMĂTOARELE ATRIBUȚII:

- (1) Colaborează cu președintele CZMASI.
- (2) Reprezintă președintele când acesta îi delegă.
- (3) Coordonează comisiile județene și secțiunile de specialitate ale CZMASI.

ART. 30

SECRETARUL CZMASI ARE URMĂTOARELE ATRIBUȚII:

- (1) Convoacă ședințele CZMASI și secțiunile acesteia.
- (2) Asigură legătura funcțională între CNMASI, CZMASI și CZMASI.

(3) Asigură arhivarea documentelor CZMASI și corespondența acestora pentru toate tipurile de relații.

(4) Informează DMASI prin rapoarte de activitate asupra tuturor acțiunilor legate de monumentele, ansamblurile și siturile istorice din zonă.

ART. 31

MEMBRII CZMASI AU URMĂTOARELE

TRIBUȚII:

(1) Asigură aplicarea în condiții bune a politicii CNMASI în județele pe care le reprezintă în cadrul CZMASI.

(2) Redactează, în domeniul specialității lor, referate asupra proiectelor de restaurare și conservare la obiective, pentru alocarea de fonduri, atribuire de destinații, amplasări de clădiri noi în cadrul zonelor de protecție.

(3) Analizează și își exprimă opinia asupra problemelor în discuția CZMASI.

(4) Reprezintă CZMASI, alături de președinte și vicepreședinți, în relațiile cu forurile locale, centrale sau organizații internaționale, promovând punctele de vedere ale CZMASI din care fac parte; opțiunile sau opiniile personale distincte vor fi înaintate în scris comisiei pe care o reprezintă.

ART. 34

CZMASI poate întreține relații de colaborare cu organizații internaționale similare, direct sau în cadrul protocoalelor de colaborare ale CNMASI cu forurile internaționale.

ART. 35

CZMASI este în relație directă de colaborare cu instituțiile locale care reprezintă organele centrale și prin CNMASI cu organele centrale.

CAP. VI

DISPOZIȚII FINALE

ART. 36

Prezentul Regulament aprobat în ședința CNMASI din 24 iunie 1992 intră în vigoare începând cu 1 august 1992, urmînd a se actualiza după votarea Legii Monumentelor Istorice.

ART. 37

Modificarea și reactualizarea prezentului Regulament se face la propunerea CZMASI și cu aprobarea CNMASI.

PREȘEDINE

Acad. **GRIGORE IONEȘCU**

Cu anexa 1

Anexa 1

ORGANIZAREA ÎN TERITORIU A CZMASI

Nr. crt. CZMASI	DENUMIREA JUDEȚELE ARONDATE *	SEDİUL CZMASI
1. BUCUREȘTI — S.A.I.	BUCUREȘTI S.A.I	BUCUREȘTI
2. BANAT CRIȘANA	ARAD BIHOR CARAȘ SEVERIN TIMIȘ	TIMIȘOARA
3. DOBROGEA	CONSTANȚA TULCEA	CONSTANȚA
4. MOLDOVA	BACĂU BOTOȘANI GALAȚI IAȘI NEAMȚ SUCEAVA VASLUI VRANCEA	IAȘI
5. MUNTENIA	ARGEȘ BRĂILA BUZĂU CĂLĂRAȘI DÎMBOVÎȚA GIURGIU IALOMIȚA PRAHOVA TELEORMAN	PLOIEȘTI
6. OLTENIA	DOLJ GORJ MEHEDINȚI OLT VÎLCEA	CRAIOVA
7. TRANSIL- VANIA EST	BISTRIȚA- NĂȘAȘ BRAȘOV HARGHITA SIBIU COVASNA MUREȘ	SIBIU
8. TRANSILVA- NIA VEST	ALBA CLUJ HUNEDOARA MARAMUREȘ SĂLAJ SATU MARE	CLUJ

30 03 1992

**PROTOCOL DE COLABORARE ÎNCHEIAT ÎNTRE COMISIA NAȚIONALĂ ȘI
DIRECȚIA MUZEELOR ȘI COLECȚIILOR**

**ȘI
COMISIA NAȚIONALĂ ȘI DIRECȚIA MONUMENTELOR, ANSAMBLURILOR ȘI SITURILOR ISTORICE**

Conștienți de îndatoririle morale și profesionale ce le revin față de domeniile specifice de acțiune — pe o parte monumentele, ansamblurile și siturile istorice și pe de altă parte patrimoniul artistic mobil, părți distincte ale moștenirii culturale de pe teritoriul României, până la promulgarea legilor proprii celor două domenii, cele două părți convin să colaboreze în următoarele direcții, în temeiul acordului ministrului culturii, din data de 1.04.1992 (nr. LS/746) și în litera și spiritul decretelor nr. 90 și 91 din 5.02.1990.

Art. 1 Schimb de experiență în problemele de legislație, norme și normative specifice celor două domenii.

Art. 2 Organizarea unor activități comune: conferințe, sesiuni de comunicări, expoziții, întâlniri pentru cunoașterea problemelor specifice celor două părți.

Art. 3 Proiecte comune privind salvagardarea și protejarea obiectelor și monumentelor descoperite prin săvârșiri arheologice, protecția componentelor artistice ale monumentelor și patrimoniului artistic mobil, protecția lăzilor monument istoric aparținând muzeelor și colecțiilor etc. precum și măsuri teoretice și practice privind promovarea intereselor specifice celor două părți.

Art. 4 Schimburi de publicații, informații arhivistice, fotografice, documentare pentru completarea fondurilor documentare proprii fiecărei părți.

Art. 5 Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice și Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor se vor informa reciproc asupra oricăror schimbări survenite în starea de conservare a monumentelor sau patrimoniului artistic mobil constatate în teritoriu de specialiști aparținând celor două părți.

Art. 6 Organizarea unei comisii mixte pentru rezolvarea cazurilor în litigiu care țin de competențele celor două comisii (ex. monumente de arhitectură aflate în muzeu, situația componentelor artistice ale monumentelor dezmembrate etc.)

Art. 7. Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice va susține în fața administrației publice locale (prefecturi, primării) necesitatea alocării fondurilor pentru întreținerea, conservarea și restaurarea monumentelor istorice sedii ale muzeelor și în măsura posibilităților va acorda fonduri din bugetul propriu în același scop.

Art. 8. Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice și Direcția Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice vor comanda, în măsura fondurilor disponibile, executarea unor studii de istorie, istoria artei, arheologie, specialiștilor din muzeu, cunoscută fiind valoarea profesională a acestora și valoarea fondurilor documentare deținute de muzeu.

Art. 9. Până la constituirea unei rețele a Direcției Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice în teritoriu (rețea prevăzută în proiectul Legii Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice), Comisia Muzeelor și Colecțiilor, prin Direcția Muzeelor și Colecțiilor, va recomanda ca specialiștii ce răspundeau de problemele monumentelor istorice în cadrul muzeelor (OJPCN și OPCNMB), conform listei anexe, să treacă sub coordonarea științifică a DMASI (care să stabilească planul de activitate al acestora în colaborare și cu aprobarea directorului muzeului în a cărui subordine administrativă rămân până la noi dispoziții.

Cele două părți se angajează să dea publicității acest protocol în revistele proprii.

Președintele CNMASI
GRIGORE IONESCU
prof. univ. emerit dr. arh.
membru al Academiei Române
Director DMASI
dr. arh. **PETER DERER**

Președintele CMC
prof. dr. **DINU C. GIURESCU**
membru corespondent al
Academiei Române
Director DMC
istoric de artă **ANCA LĂZĂRESCU**